

## Sosiaali- ja terveysvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 226/2021 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan, liikenne- ja viestintävaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

#### *Lausunnot*

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- sivistysvaliokunta SiVL 24/2021 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 35/2021 vp
- talousvaliokunta TaVL 54/2021 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 50/2021 vp

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- lakimies Maija Neva, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Liisa Katajamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- osastopäällikkö Taneli Puumalainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylilääkäri Paula Tiittala, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Oona Mölsä, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- johtava asiantuntija Jari Jalava, Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)
- infektiosairauksien linjajohtaja, ylilääkäri Asko Järvinen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- koronavalmistelun yhteyspäällikkö Hanna Laine, Helsingin kaupunki
- apulaiskaupunginjohtaja Timo Aronkytö, Vantaan kaupunki
- palvelualuejohtaja, vastaava lääkäri Jane Marttila, Turun kaupunki
- johtava lääkäri Jukka Ronkainen, Tornion kaupunki
- yhteiskuntasuhdejohtaja Sami Lahdensuo, Finnair Oyj
- lakimies Kai Massa, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- johtaja Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry

## **Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- valtiovarainministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Rajavartiolaitos
- Tulli
- Kansaneläkelaitos
- tutkijatohtori, dosentti Tuomas Aivelo, Helsingin yliopisto
- tutkimusprofessori, emeritus Matti Jantunen
- professori Matti Reinikainen, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, kansallisen tehohoidon koordinoiva toimisto
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Finavia Oyj
- Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys SKY ry
- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- Suomen Filmikamari ry
- Suomen Muusikkojen Liitto ry
- Suomen Näyttelijäliitto ry
- Suomen Olympiakomitea ry
- Suomen Teatterit ry
- Suomen Varustamot ry
- Suomen Yrittäjät ry
- oikeusministeriö
- Kirkkohallitus
- Lapin sairaanhoitopiiri
- Suomen Kuntaliitto
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksote
- Kuopion kaupunki

### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia tartuntatautilain covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin.

Ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen estämiseksi Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin joko luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastuneiden

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

tetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä Suomeen saapuvan olisi edelleen vaihtoehtoisesti käytävä covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa testissä 72–120 tunnin kuluessa. Eräitä henkilöryhmiä koskisi voimassa olevaan tapaan poikkeus, jonka mukaan heillä ei olisi velvollisuutta esittää todistusta tai osallistua covid-19-testiin, mutta maita ja alueita koskeva poikkeus ja valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi säännöksiä covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavasta tietojärjestelmästä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi. Tietojärjestelmä koostuisi mobiilisovelluksesta (Koronavilkku) ja taustajärjestelmästä. Mobiilisovelluksen käyttäminen olisi jatkossakin väestölle maksutonta ja vapaaehtoista.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa koskevien säännösten voimassaoloa.

Lisäksi jatkettaisiin henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavaroitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa koskevien säännösten sekä näiden valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä, pakkokeinoja, toimivaltaisia viranomaisia ja tietojen saantioikeutta koskevien säännösten voimassaoloa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista henkilöliikenteessä ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevia säännöksiä siten, että säädetyistä viranomaisen päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennettaisiin kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttää, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi myös EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevaa sääntelyä. Vaihtoehtona säädetyille ja viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtäville velvoitteille ja rajoituksille toiminnanharjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi väliaikainen säännös kuntien velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus EU:n ulkopuolella rokotetuille.

Laissa olisi edelleen säännös covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta ja säännös valtion korvausvelvollisuudesta kunnille ja kuntayhtymille todistusten tarkastamisesta ja covid-19-testauksesta aiheutuvista kustannuksista. Myös virka-apua ja päätösten täytäntöönpanoa koskevien säännösten täsmennysten voimassaoloa jatkettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös jatkettavaksi 30.6.2022 saakka liikenteen palveluista annetun lain säännöstä aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamisesta covid-19-epidemian aikana.

Väliaikainen sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

## VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

### Yleistä

Esityksen mukaan tartuntatautilain vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 30.6.2022 asti. Vastaavasti ehdotetaan jatkettavaksi aikataulu- ja reittitietojen ilmoittamista covid-19-epidemian aikana koskevaa liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaoloa.

Esityksessä ehdotetaan voimassaolon jatkamisen lisäksi eräitä muutoksia ja täsmennyksiä kyseisiin säännöksiin. Lisäksi tartuntatautilakiin ehdotetaan lisättäviksi uudet väliaikaiset säännökset (58 l §) kuntien velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus EU:n ulkopuolella rokotetulle kansanterveyslain 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle.

Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena ja tavoitteena on esityksen mukaan (s. 64) edelleen suojata ihmisten terveyttä ja henkeä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen riittävyyttä. Taustalla on erityisesti tavoite suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään ehkäisemällä covid-19-tartuntoja, edistämällä väestön terveyttä sekä turvaamalla jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön (s. 21). Samalla tavoitteena on mahdollistaa palvelujen terveysturvallinen käyttö ja siten edistää elinkeinovapautta ja sivistyksellisiä oikeuksia.

Covid-19-tartuntojen määrä on Suomessa ollut marras—joulukuun ajan voimakkaassa kasvussa, ja sitä edeltäenkin tartuntojen määrä on pysynyt kohtalaisen korkealla tasolla aiempiin tartuntamääriin verrattuna. Useimmissa Euroopan maissa kehitys on ollut vastaavaa ja tartuntamäärät ovat nousseet. Myös sairaalassa hoidettavien koronaviruspotilaiden määrä on ollut nousussa. Covid-19-epidemian erityispiirteinä on saadun selvityksen mukaan se, että hyvin pienillä tartuntansaaneiden määrillä tehohoitoa vaativien potilaiden määrät nousevat nopeasti kapasiteetin ylittävälle tasolle. Tartuntamäärien noustessa vaikuttaa ilmeiseltä, että sairaalahoitoa vaativien potilaiden määrä edelleen nousisi ja tehohoidon kuormitus kasvaisi niin, että muita hoitoja voidaan entisestään joutua rajoittamaan. Huolta epidemiatilanteen heikkenemisestä lisää WHO:n 26.11.2021 omikroniksi nimeämä virusmuunnos, joka leviää maailmalla nopeaa vauhtia, ja tapauksia on todettu myös Suomessa. Saadun selvityksen mukaan vielä ei ole tietoa, pystyykö uusi virusmuunnos kiertämään koronarokotteiden tuomaa immuunisuojaa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja toteaa, että tarve rajoitustoimenpiteille on epidemiatilanteen huolestuttavan kehityksen vuoksi edelleen ilmeinen. Näin ollen valiokunta pitää voimassa olevien covid-19-epidemian torjuntaan liittyvien väliaikaisten tartuntatautilain säännösten voimassaolon jatkamista välttämättömänä.

Valiokunta kiirehtii päätöksiä kolmannen rokotuskierroksen aikataulun nopeuttamisesta vaikean tautitilanteen vuoksi. On myös mahdollista, että EU tulee jatkossa edellyttämään kolmatta rokotusta EU:n digitaalisen koronatodistuksen saannille. Rokotusten nopeuttamiseksi tulee selvittää työterveyshuollon nykyistä laajempaa hyödyntämistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota nykyisen testausjärjestelmän kuormittuneisuuteen ja pitää tärkeänä selvittää pikatestien luotettavuutta ja käytettävyyttä koronapassin asemesta esimerkiksi tapah-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

tumiin pääsemiseksi. Tässä yhteydessä on syytä selvittää myös esimerkiksi apteekkien hyödyntämistä antigeenitestien järjestämisessä.

### Maahantuloa koskeva sääntely

#### *Maahantulo vähäisen riskin maasta tai alueelta*

Voimassa olevassa tartuntatautilain 16 c §:n 2 momentissa säädetään siitä, että velvollisuus esittää maahantulon yhteydessä covid-19-todistus ja osallistua testiin ei koske henkilöä, joka on viimeisen 14 vuorokauden aikana ennen Suomeen saapumistaan oleskellut vain sellaisessa maassa tai sellaisella alueella, jossa covid-19-taudin ilmaantuvuus tai muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta suhteessa Suomen covid-19-taudin ilmaantuvuuteen tai muuntuneen viruksen yleisyyteen erityistä epidemian leviämisen riskiä. Momentti sisältää myös näitä maita ja alueita koskevan asetuksenantovaltuuden. Hallituksen esityksessä 16 c §:n 2 momentin voimassaoloa ei ehdoteta jatkettavaksi.

Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin pitänyt perusoikeusrajoitusten oikeasuhtaisuuden kannalta jossakin määrin ongelmallisena sääntelyä, jonka mukaan covid-19-todistusta ja -testausta koskeva sääntely olisi koskenut Suomeen saapuvia riippumatta siitä, mistä maasta he tulevat. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sääntelyn oikeasuhtaisuutta voitiin parantaa esimerkiksi säätämällä laissa perussäännökset sellaisista lähtömaista, joista tuleviin matkustajiin todistus- tai testausvaatimuksia ei sovelleta. Tarkemmat säännökset tällaisista maista voitiin perustuslakivaliokunnan mukaan antaa valtioneuvoston asetuksella (PeVL 26/2021 vp, kappale 12). Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta lakia tuolloin täydennettiin eduskuntakäsittelyssä liisäämällä 16 c §:ään nykyisin voimassa olevaa 2 momenttia muistuttava säännös (StVM 18/2021 vp).

Perustuslakivaliokunta kiinnitti myöhemmin lisäksi vakavaa huomiota siihen, että poikkeussäännöstä 16 c §:ssä on sovellettu hyvin tiukasti asiaa koskevia valtioneuvoston asetuksia annettaessa. Valiokunnan käsityksen mukaan 16 c §:n poikkeussäännös ei ole täyttänyt hyvin oikeasuhtaisuusvaatimusta. (PeVL 35/2021 vp, kappaleet 35 ja 36).

Hallituksen esityksessä (s. 44) 16 c §:n 2 momentin poikkeussäännöksestä luopumista perusteltaessa viitataan siihen, että valtioneuvoston asetuksella rajattavien maiden määrä on ollut vähäinen. Lisäksi esitystä annettaessa käsitys on ollut, että Euroopan komission tavoitteena olisi siirtyä matkustukseen liittyvässä riskinarviointimallissa maakohtaisesta arvioinnista matkustajakoh- taiseen arviointiin. Mallin yksityiskohtainen sisältö on kuitenkin edelleen auki.

Nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen liittyen perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotettu sääntely, jossa 2 momentin voimassaoloa ei enää jatketa, on käsiteltävissä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä (kappale 23). Perustuslakivaliokunta kiinnittää kuitenkin edelleen huomiota siihen, että sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta olisi perustellumpaa säilyttää maakoh- taisten poikkeuksien mahdollisuus.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan valtio- neuvoston tulee vähintään tarkoin seurata poikkeussäännöksestä luopumisen käytännön vaiku-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

tuksia ja ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jos maahantulorajoitukset näyttävät muodostuvan soveltamiskäytännössä oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta ongelmallisiksi. Yksilökohtaiseen arviointiin perustuvan mallin täsmentyessä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemyksen mukaan lisäksi tarpeen arvioida, miten se yhteensovitetään nyt laissa säädetyn pistokoemaisen mallin tavoitteeseen turvata terveydenhuollon voimavaroja.

### *Digitaalinen maahantuloilmoitus*

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on kiinnittänyt maahantulorajoitusten yhteydessä useaan otteeseen huomiota siihen, että todistusten tarkastuksissa tulisi hyödyntää mahdollisimman laajasti digitaalisia sovelluksia ja lukulaitteita. Koska tällaisia sovelluksia ja laitteita ei ole ollut välittömästi käytössä, on valiokunta mietinnössään StVM 6/2021 vp (s. 12) todennut, että maahantuloon liittyen on tarpeen kehittää ja ottaa käyttöön mahdollisimman pikaisesti sähköisiä palveluja yleisvaarallisten tartuntatautien leviämisen estämiseksi sekä matkustamisen sujuvoittamiseksi ja että käyttöön otettavien palvelujen tulisi huomioida valtakunnalliset tarpeet erilaisilla rajanylityspaikoilla, kuten lentokentillä, satamissa sekä maarajoilla.

Mietinnössään StVM 18/2021 vp (s. 8) valiokunta totesi, että erilaisilla maahantulopaikoilla todistusten tarkastamisen mahdollistavien sovellusten ja laitteiden kehittämisen ei tule olla jokaisen yksittäisen rajanylityskunnan tehtävä, vaan niiden olemassaolosta tulee huolehtia kansallisesti säädettyä kunnille ja kuntayhtymille tehtäviä, joiden toimeenpanon onnistumisessa tällaisten sovellusten ja laitteiden merkitys on korostunut. Valiokunta korosti valtioneuvoston vastuuta valtakunnallisesti kaikilla maahantulopaikoilla hyödynnettävissä olevien sovellusten kiireellisestä toteutuksesta.

Suomessa ei ole säädetty sähköistä maahantuloilmoitusta pakolliseksi. Saadun selvityksen mukaan alueiden aloitteesta on otettu käyttöön Finentry- ja Laplandentry-järjestelmät matkustajien tietojen hallintaan. Vuonna 2020 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin toteuttaman ja sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama Finentry-palvelun avulla Suomeen saapuvat matkustajat voivat saada yksilöityä ohjausta rajojen terveysturvallisuustoimista sekä varata ajan maahan saapumisen jälkeen otettavaan covid-19-testiin. Koska Finentryä ei kehitetty PCR-testeihin perustuvan toimintamallin lisäksi tukemaan Lapissa käytössä olevien pika-antigeenitestien toimintamallia, kehitettiin ja otettiin Lapissa käyttöön erillinen Laplandentry. Suomeen matkustavilla henkilöillä ei ole velvollisuutta käyttää kumpaakaan sovellusta, eivätkä ne ole saadun selvityksen mukaan kattavasti käytössä koko maassa.

Euroopan komissio on saadun selvityksen mukaan kehittänyt EU-alueen yhteisen digital Passenger Locator Form -palvelun (dPLF). Palvelu sisältää standardoidun matkustajatietolomakkeen sekä toiminnallisuuden, jonka avulla tartunnan saaneiden matkustajien tietoja voidaan digitaalisesti välittää mahdollistaen eri maiden viranomaisten yhteistyön rajat ylittävässä tartunnan jäljityksessä.

Useat eri EU-maat ovat ottaneet käyttöön maiden omia matkustajatietolomakkeita, ja monessa maassa lomakkeen täyttäminen on pakollista.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Talousvaliokunta huomauttaa (s. 4), että varsin monessa EU-maassa, jossa muun muassa raja-muodollisuuksia ja yksityisyyden suojaa koskeva sääntely on Suomen tavoin EU-sääntelyn raamittamaa, on pystytty säätämään ja ottamaan käyttöön pakollinen maahantuloilmoitus. Tässä valossa yksinomaan se seikka, että matkustusilmoituksen pakollisuus on lailla säädettävä, ei ole talousvaliokunnan mukaan uskottava perustelu sille, ettei Suomessa ole tällaista pystytty vielä luomaan.

Myös liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnittää huomiota (s. 3) velvoittavan sähköisen maahantuloilmoituksen tarpeeseen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toistaa aiemman näkemyksensä tarpeesta kehittää ja ottaa käyttöön mahdollisimman pikaisesti digitaalinen maahantuloilmoitus. Suomen eri alueille soveltuva yhtenäinen ja matkustajille velvoittava ennakollinen sähköinen maahantuloilmoitus lisää tehokkuutta ja vaikuttavuutta rajojen terveysturvallisuudessa. Valiokunta toteaa, että jos EU-alueen yhteinen järjestelmä ei ole pikaisesti käyttöönotettavissa, tulee valtioneuvoston selvittää pikaisesti Finentryn ja Laplandentryn kehittämismahdollisuudet maan eri osien tarpeet huomioivaksi yhtenäiseksi lainsäädännöllä velvoittavaksi sähköisen maahantuloilmoituksen järjestelmäksi ja valmistella sitä koskevat säännökset.

### *Velvollisuus osallistua toiseen testiin maahan saapumisen jälkeen*

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi tartuntatautilain 16 d §:ään perustuvaa sääntelyä, joka koskee velvollisuutta osallistua toiseen testiin maahan saapumisen jälkeen. Velvoite käydä covid-19-testissä 72—120 tunnin kuluessa maahan saapumisesta koskee henkilöitä, joilla on maahan saapuessaan mukanaan covid-19-testitodistus, jotka käyvät covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan tai jotka ovat saaneet vain osittaisen rokotesarjan.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota maahantulon jälkeen tehtävää toista testiä koskevan sääntelyn tarpeellisuuteen. Kuulemisessa on todettu, että nykyisessä epidemiatilanteessa ei ole enää ihmisten hengen ja terveyden suojeluun perustuvaa välttämättömyystarvetta toiselle testille, koska toisen testin kautta löytyy enää niin pieni määrä tartuntoja, ettei niillä ole merkitystä epidemian suunnalle Suomessa, erityisesti Suomen oma vahvasti kotoperäisen leviämisen epidemiatilanne huomioon ottaen.

Perustuslakivaliokunta kehottaa lausunnossaan (kappale 18) sosiaali- ja terveysvaliokuntaa vielä huolellisesti tarkastelemaan toista testiä koskevan sääntelyn tarvetta. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan huomioon on syytä ottaa myös tartuntatautilain 15 ja 16 §:n mukainen sääntely kohdennetuista ja pakollisista terveystarkastuksista.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää rokottamattomien tai osittain rokotettujen Suomeen saapuvien henkilöiden, jotka eivät ole sairastaneet covid-19-tautia viimeisen kuuden kuukauden aikana, velvollisuutta osallistua testiin 72—120 tuntia maahan saapumisen jälkeen edelleen tarpeellisenä ottaen huomioon sääntelyn tavoite vähentää Suomeen rajat ylittävän liikenteen kautta leviäviä covid-19-tartuntoja sekä ehkäistä uusien covid-19-virusmuunnosten leviämistä Suomeen. Covid-19-tartunnat leviävät Suomessa etenkin rokottamattomassa väestössä laajalti, ja rokottamattoman väestön korkea sairastuvuus heijastuu sairaala- ja tehohoidon kuormituksen kasvuun.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Väestön rokotussuoja näyttää myös heikentyvän ajan myötä, minkä vuoksi riski epidemian kiihtymiselle on mahdollinen, vaikka väestön rokotuskattavuus on korkea. Lisäksi maahantulon jälkeen tehtävällä toisella testillä on merkitystä uusien ja mahdollisesti herkemmin leviävien covid-19-virusmuunnosten leviämisen ehkäisemisessä ja leviämisen hidastamisessa.

Valiokunta toteaa, että maahan saapumisen jälkeen tehtävä toinen testi mahdollistaa myös erityisesti esimerkiksi kausityöntekijöiden tai riskimaista saapuvien matkustajaryhmien maahantulon jälkeisen järjestelmällisen testaamisen, jonka avulla voidaan havaita koronatartuntoja, joita ei ole havaittu ennen maahantuloa tehdyissä testeissä. Jos testausta on kuitenkin tarpeen kohdentaa tietyille paikkakunnalle tai esimerkiksi tiettyyn työpaikkaan, aluehallintovirasto voi tartuntatautilain 15 §:n perusteella määrätä terveystarkastuksen järjestettäväksi. Lisäksi aluehallintovirasto voi tartuntatautilain 16 §:n nojalla päättää, että kyseiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on lisäksi kiinnitetty huomiota toisen testin valvonnan vaikeuteen ja testin järjestämisen kustannustehokkuuteen. Myös liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa (s. 3) lausunnossaan, että kunnilla ei seurantatietojen perusteella näytä olevan riittäviä resursseja valvoa toista testiä koskevan vaatimuksen toteutumista.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on jo maahantuloa koskevien rajoitusten säätämisen yhteydessä (StVM 18/2021 vp, s. 13 ja 14) kiinnittänyt huomiota toisen testin valvontaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn riittämättömyyteen ja edellyttänyt, että mikäli ehdotettujen säännösten voimassaoloa on jatkettava, on valvonnasta annettava tarvittaessa samassa yhteydessä tarkemmat säännökset. Valiokunnan edellyttämiä säännöksiä ei sisältynyt hallituksen esitykseen (HE 131/2021 vp), jossa ehdotettiin säännösten voimassaolon jatkamista vuoden 2021 loppuun, eikä niitä sisälly myöskään nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen. Sääntelyn puutteellisuuden vuoksi todistuksetta maahan saapuneiden henkilöiden velvoitteiden täyttäminen rajalla välittömästi tapahtuvan testauksen jälkeen jää yksilön oman vastuun varaan.

Sekä talousvaliokunta (s. 4) että liikenne- ja viestintävaliokunta (s. 3) kiinnittävät lausunnoissaan huomiota Finentry-järjestelmän hyödyntämiseen toisen testin varaamisessa ja testauksen toteutumisen valvonnassa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että pakollisen digitaalisen maahantuloilmoituksen avulla matkustaja voisi varata toisen testin ja maahantuloilmoitukseen liittyvän seurantakäyttöliittymän avulla voitaisiin valvoa toisen testin toteutumista.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että toisen testin vaatimuksen toimivuutta ja tarvetta sääntelyn voimassaolon aikana arvioidaan. Valiokunta toteaa lisäksi, että ulkomailta tulevien vierastyöntekijöiden työnantajan tulisi voida valvoa toisen testin toteutumista.

### **Koronapassia koskeva sääntely**

#### *Koronapassin käyttöön liittyvä aukioloaika*

Koronapassia koskevaa 58 i §:n 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että koronapassin esittämisvelvollisuus ulotetaan koskemaan tilan koko aukioloaikaa. Esityksen perustelujen



## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

mukaan (s. 50) esimerkiksi ravitsemisliikkeissä saatetaan ensin harjoittaa ravitsemistoimintaa ilman koronatodistuksia ja todistuksia edellytetään asiakkailta vasta yöllä, kun toimintaan säädettyistä rajoituksista halutaan vapautua. Lähtökohtaisesti koronatodistuksen käyttäminen rajoitusten kohteena olevana aikana pienentää perustelujen mukaan kyseiseen aikaan kohdistuvia tartuntariskejä, mutta näin toimien juuri rokottamattomien henkilöiden altistumisia tapahtuu tiloissa jo ennen koronatodistuksen käyttöönottoa. Kun koronatodistuksen käyttö koskisi ehdotuksen perustelujen mukaan koko toiminnan aukioloaikaa, tartuntariskejä hallittaisiin sekä ravitsemisliikkeissä että erilaisissa tilaisuuksissa ja tiloissa säännöksessä tarkoitetulla tavalla samalla, kun liiketoiminta olisi mahdollista ilman rajoituksia.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa 58 i §:n 2 momenttiin ehdotettua "koko aukioloaikaa" koskevaa täsmennystä pääosin kannatettiin ja muutosta pidettiin koronapassin käytön terveysturvallisuutta lisäävänä parannuksena nykytilaan nähden. Esiin nousi kuitenkin selvennystarve siitä, mitä koko aukioloajalla tarkoitetaan.

Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan säännösehdotus on riittävän selkeä. Ministeriön mukaan aukioloaikaa koskevalla lisäyksellä tarkoitetaan yksittäistä aukioloaikaa eikä kaikkia päiviä, jolloin tila tai tilaisuus on avoinna. Toiminnanharjoittaja voi saadun selvityksen mukaan tilan tai tilaisuuden aukioloaikakohtaisesti valita, noudattaako hän asetettuja rajoituksia vai ottaako koronatodistuksen käyttöön. Esimerkkinä mainitaan hotellit tai lounaspaikat, jotka tarjoavat aamiaista tai lounasta, sulkeutuvat sen jälkeen ja avautuvat uudestaan samana päivänä myöhemmin esimerkiksi illallisruokailupaikkana tai yökerhona. Tällöin on saadun selvityksen mukaan kyse kahdesta erillisestä aukioloaikajaksosta saman vuorokauden kuluessa, ja toiminnanharjoittajan on mahdollista valita kummankin aukioloajakajakson osalta erillisesti, noudattaako hän rajoituksia vai ottaako käyttöön koronatodistuksen.

Valiokunta korostaa, että valtioneuvoston on tarpeen seurata ja arvioida säännöksen yhtenäistä soveltamiskäytäntöä. Jos tulkinnassa ilmenee epäselvyyttä, on säännöstä edelleen täsmennettävä.

Valiokunta toteaa näkemyksensä lisäksi, että aukioloaikaa koskevasta täsmennyksestä huolimatta koronapassin käyttöä koskeva sääntely ei koske sellaisia palveluja, joita rajoitukset eivät koske, kuten esimerkiksi oppilaitosten toiminta (58 d §:n 5 mom.) tai lakisääteiset palvelut (58 d §:n 6 mom), vaikka näitä toteutettaisiin koronapassin käytön kohteena olevien toimintojen kanssa samassa tilassa sen aukioloaikana.

### *EU-koronatodistuksen myöntäminen toisessa EU-jäsenvaltiossa rokotetuille*

Esityksessä ehdotetaan uutta 58 l §:ää, jonka mukaan kunnalla on velvollisuus myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus sellaiselle kunnan asukkaalle, joka on saanut hyväksyttävän rokotuksen EU:n ulkopuolisessa maassa ja jolla ei näin ollen vielä ole käytössään EU:n digitaalista koronatodistusta.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota (kappale 28) toisessa EU:n jäsenvaltiossa rokotuksen saaneiden asemaan. Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan toisessa EU-maassa saadun rokotustodistuksen saaminen voi osoittautua käytännössä hankalaksi, ja se voi esimerkiksi edellyttää henkilön matkustamista kyseiseen EU-maahan. Perustuslakivaliokunnan saaman

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

selvityksen mukaan sovellettavana oleva EU-lainsäädäntö ei estäne kansallista menettelyä todistuksen myöntämiseksi toisessa EU-maassa saadusta rokotuksesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan on perustuslakivaliokunnan mukaan syytä EU-sääntelyn puitteissa täydentää sääntelyä.

EU-asetuksen 953/2021 mukaan EU-koronarokotustodistuksen myöntää se maa, jossa rokotus on annettu. Asetuksen mukaan todistus on digitaalinen ja se tulee antaa ilman rokotetun henkilön erillistä pyyntöä. Euroopan komission sähköisten terveyspalvelujen verkoston antaman ohjeistuksen mukaan EU-koronarokotustodistus täydestä rokotussarjasta myönnetään siitä maasta, jossa rokotussarjan jälkimmäinen annos on annettu.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan EU-sääntely ei estä säättämästä asiaa kansallisesti. Selvityksen mukaan joissain tapauksissa EU-jäsenvaltio ei ole pystynyt myöntämään EU-koronarokotustodistusta esimerkiksi sen vuoksi, että rokotetulla henkilöllä ei ole ollut paikallista henkilötunnusta. Lisäksi joillakin jäsenmailla on ollut teknisiä vaikeuksia myöntää EU-koronarokotustodistuksia täydestä rokotussarjasta, jos aiemmat annokset on saatu jossain muussa maassa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa 58 l §:n muuttamista siten, että kunnilla olisi velvollisuus myöntää EU:n digitaalisia koronarokotustodistuksia toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle.

*EU:n ulkopuolelta Suomeen tilapäisesti saapuvien mahdollisuus hyödyntää palveluja*

Sekä voimassa olevan tartuntatautilain että nyt annetussa hallituksen esityksessä ehdotetun 58 i §:n mukaan koronapassin käyttö edellyttää EU:n digitaalista koronatodistusta. EU:n digitaalisia koronatodistuksia myönnetään kaikissa EU-maissa. Lisäksi EU on tehnyt digitaalisten koronatodistusten yhteentoimivuussopimuksia EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, mikä tarkoittaa sitä, että näiden kolmansien maiden myöntämiä digitaalisia koronatodistuksia voi käyttää koronapassina Suomessa, jos esimerkiksi rokotevalmisteelle annetut ehdot täyttyvät.

Monilla kolmansista maista Suomeen saapuvilla turisteilla on käytössä sellaisen EU:n ulkopuolisen maan myöntämä Suomen koronatodistuksia vastaava koronatodistus, joka ei ole yhteentoimiva EU:n digitaalisen koronatodistuksen kanssa. Tällaista todistusta ei voi käyttää Suomessa koronapassina.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on aiemmin koronapassin säätämisen yhteydessä (StVM 25/2021 vp, s. 7) pitänyt valitettavana, että 25.9.2021 annettu hallituksen esitys HE 131/2021 vp ei mahdollistanut EU:n ulkopuolelta tulevien osallistumista tilaisuuksiin, joihin pääsyn koronapassi oikeuttaa, jos EU ei ole sopinut digitaalisten covid-19-todistusten yhteentoimivuudesta kyseisen maan kanssa.

EU:n ulkopuolisissa maissa myönnettyjen covid-19-todistusten tarkastamisen ilman lukijasovellusta todettiin kyseisen hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyn yhteydessä olevan käytännössä haastavaa, sillä se edellyttää tarkastavalta henkilöltä muun kuin suomen tai ruotsin kielen hallintaa, todistusten oikeellisuuden arviointia sekä tietämystä hyväksyttävistä rokotevalmisteista ja näiden rokotesarjojen rokotemääristä. Vaarana todettiin olevan, että syntyisi epäyhtenäisiä tul-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

kintoja ja henkilöitä kohdeltaisiin epäyhtenäisellä tavalla ja väärinkäytösten riski kasvaisi. Tällöin myös sisäänpääsy tapahtumiin hidastuisi ja lisähenkilöstön tarve kasvaisi.

Tuolloin sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan voisi sinällään olla mahdollista, että maahan saapuville annettaisiin rajanylityspisteillä toimivien terveys- ja virka-apuviranomaisten toimesta, heidän ensin arvioituaan kolmannen maan myöntämän covid-19-todistuksen sisällön, todistus, joka toimisi osoituksena sisäänpääsyn edellytysten täyttymisestä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi koronapassin säätämisen yhteydessä kantanaan: "Jos henkilö pääsee terveysturvallisesti maahan tartuntatautilain mukaisilla todistuksilla, ei valiokunnan näkemyksen mukaan ole epidemian torjunnan näkökulmasta estettä sille, etteikö hän voisi päästä tapahtumiin ja tiloihin, joihin koronapassi oikeuttaa. Valiokunnan näkemyksen mukaan valtioneuvoston on viipymättä valmisteltava lainsäädännön muutokset sekä tekninen toteutus, joka mahdollistaa sellaisten EU:n ulkopuolisten henkilöiden, jotka ovat päässeet maahan maahantulon yhteydessä tarkastettavilla terveystodistuksilla, pääsyn vastaaviin tapahtumiin ja tiloihin kuin koronapassilla, jos koronapassia koskevan sääntelyn voimassaoloa jatketaan." (StVM 25/2021 vp, s. 8)

Nyt käsitellyssä oleva hallituksen esitys ei sisällä ehdotuksia mainitusta sääntelystä. Valiokunta toistaa aiemman kantansa ja toteaa, että EU:n ulkopuolelta tulevien asema on tarpeen ratkaista siten, että mahdollistetaan palvelujen käyttö yhdenvertaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriöstä saadun selvityksen mukaan säätämisvaihtoehtoina voisivat olla vastaavat mallit, jotka olivat valiokuntakäsittelyssä esillä koronapassin säätämisen yhteydessä. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla malli, jossa maahantulon yhteydessä tarkastettavat todistukset hyväksytään koronapassin asemesta sellaisinaan. Toisena vaihtoehtona kyseeseen voisi tulla malli, jossa säädetään Rajavartiolaitoksen ja Tullin tehtäviksi myöntää EU:n koronatodistukseen rinnastuva todistus.

Valiokunta pitää lähtökohtaisesti jälkimmäistä vaihtoehtoa parempana, koska tällöin todistuksia tilaisuuden tai tilaan pääsyn edellytyksenä tarkastava ei joutuisi arvioimaan todistuksen luotettavuutta tai sisältöä. Teknisesti yksinkertainen toteutustapa tälle mallille olisi se, että Suomeen saapuessaan henkilö saisi viranomaisen leiman tai muun merkinnän maahan saapuessaan esittämänsä covid-19-todistukseen taikka paperilla todistuksen, jossa näkyisi henkilön nimi sekä tieto siitä, että todistusta voi käyttää EU:n koronatodistuksen tavoin Suomessa. Erikseen annettava paperinen todistus ei sisältäisi terveystietoja.

Kaikkein sujuvimman menettelyn mahdollistaisi QR-koodillisen todistuksen saaminen maahantulon yhteydessä, jolloin se voitaisiin lukea käytössä olevan koronapassin tapaan lukijaohjelmalla sähköisesti. Sovelluksen kehittäminen olisi valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun arvion mukaan mahdollista noin kolmessa viikossa. Vaihtoehto ei myöskään lähtökohtaisesti kuormittaisi rajavalvontaviranomaisia kohtuuttomasti, koska saadun selvityksen mukaan ulkorajoilla tarkastetaan nykyisin maahantulon edellytyksinä rokotustodistukset kaikilta maahan saapuvilta. Osa EU:n ulkopuolelta saapuvista turisteista saapuu kuitenkin Suomeen muun EU-maan kautta. Vaihtoehto olisi myös etenkin ulkorajoilla varsin sujuvasti toteutettavissa, koska saadun

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

selvityksen mukaan ulkorajoilla tarkastetaan nykyisin maahantulon edellytyksinä rokotustodistukset kaikilta maahan saapuvilta.

Kolmantena vaihtoehtona esillä on ollut malli, jossa todistus myönnettäisiin kunnan terveydenhuollon toimipisteestä. Valiokunta painottaa, ettei se pidä tällaista mallia perusteltuna, koska terveydenhuollon niukkoja voimavaroja ei tule epidemiatilanteessa kuormittaa uusilla tehtävillä.

Rajavalvontaan kytkeytyvä vaihtoehto vaatii valmistelua, jota ei sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan ole ollut tällä aikataululla mahdollista toteuttaa. Koska esityksen antamisen ja suunnitellun voimaantulon väliin jäävä aika eduskuntakäsittelylle on erittäin lyhyt, ei hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä ole mahdollisuuksia jatkoselvityksille ilman, että hallituksen esityksessä ehdotettu rajoitusten sekä muun covid-19-epidemian hallinnan kannalta välttämättömän sääntelyn kokonaisuuden voimaantulo vaarantuisi. Näin ollen valiokunta ehdottaa, että lakiin lisätään tässä yhteydessä uusi 58 m §, jonka mukaan tartuntatautilain 16 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan mukaisilla terveystodistuksilla Suomeen saapuva ulkomaalainen voisi käyttää mainittua todistusta koronapassin asemesta tapahtumiin ja tiloihin pääsemiseksi.

Valiokunta kuitenkin painottaa, että valtioneuvoston on erittäin kiireellisesti valmisteltava ja annettava eduskunnalle hallituksen esitys, jossa valiokunnan nyt ehdottaman ratkaisun sijaan säädetään maahantulon yhteydessä annettava EU:n koronatodistukseen rinnastuva kansallinen koronatodistus esimerkiksi Rajavartiolaitoksen ja Tullin tehtäväksi. (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Valiokunta kiinnittää huomiota todistuksia tarkastaville tapahtumien ja palvelujen järjestäjille annettavan ohjeistuksen merkitykseen ehdotetun 58 m §:n johdosta. Valiokunta korostaa, että koronapassin tarkastuksesta on syytä muutoinkin antaa käytäntöjä yhtenäistävää ohjeistusta, koska koronapassin tarkastusta koskevat käytännöt ovat epidemian leviämisen estämisen näkökulmasta varsin kirjavia.

### *Koronapassia koskevan sääntelyn vaikutukset lapsiin*

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan (kappale 29), että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on syytä tarkastella koronapassia koskevan sääntelyn vaikutuksia lapsiin. Perustuslakivaliokunta painottaa erityisesti tarvetta tarkastella heikommassa asemassa olevien lapsien mahdollisuuksia harrastuksiin ja muuhun toimintaan osallistumiseen.

Hallituksen esityksessä on käsitelty yleisesti koronapandemian ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksia lapsiin (s. 32—33). Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää valitettavana, että keskeisiltä osilta lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa viitataan aikaisempiin hallituksen esityksiin eikä esityksessä ole erikseen arvioitu koronapassia koskevan sääntelyn vaikutuksia 16 vuotta täyttäneisiin lapsiin.

Jatkettavaksi ehdotetun tartuntatautilain 58 i §:n perusteella toiminnanharjoittaja saa koronapassin ollessa käytössä edellyttää sen esittämistä 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Valiokunta toteaa, että ehdotettu sääntely mahdollistaa alle 16-vuotiaiden yhdenvertaisen sisään-pääsyn tiloihin ja osallistumisen toimintoihin, joissa koronapassia edellytetään, riippumatta siitä, onko heillä rokotuksia tai negatiivista testitulosta tai ovatko he sairastaneet aiemmin covid-19-taudin. Alle 16-vuotiaiden osallistumismahdollisuus ilman koronapassiedellytystä lisää jonkin verran tilojen ja tapahtumien tartuntariskiä.

Ehdotettu sääntely voi rajoittaa 16 vuotta täyttäneen lapsen toimintaa koronapassia koskevan sääntelyn voimassa ollessa. Esityksen 58 k §:n mukaan kuntien tulee järjestää 16—17-vuotiaiden lasten covid-19-testaus koronapassin saamiseksi maksutta. Maksuttomuudella on pyritty mahdollistamaan koronapassin saatavuus matalalla kynnyksellä myös niille lapsille, jotka eivät ole ottaneet koronarokotetta. Negatiiviseen testitulokseen perustuva koronapassi on voimassa kerrallaan 72 tuntia, joten rokottamattoman lapsen koronapassin saaminen edellyttää testausta jopa useamman kerran viikossa.

Valiokunta toteaa, että koronapassin saatavuuden esteeksi voivat 16—17-vuotiailla muodostua myös haasteet käyttää Omakanta-palvelua. Alaikäiset lapset voivat käyttää Omakanta-palvelua itsenäisesti, ja huoltajat voivat asioida Omakanta-palvelussa alaikäisten lastensa puolesta siltä osin kuin hoidostaan päättämään kykenevä lapsi ei ole kieltänyt potilastietojensa luovuttamista huoltajalle.

Alaikäisen Omakanta-palvelun itsenäinen käyttö edellyttää, että lapsella on käytössään tunnistautumisväline eli sähköinen henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai mobiilivarmenne. Valiokunnan saaman tiedon mukaan lasten itsenäinen asiointi Omakannassa on laajentunut jatkuvasti, mutta käyttäjien osuus koko alaikäisestä väestöstä ei ole suuri. Lisäksi tunnistautumisvälineiden käyttöön liittyy haasteita. Esimerkiksi kaikenikäisten saatavilla olevan sähköisen henkilökortin saaminen aiheuttaa kustannuksia nuorelle ja hänen perheelleen ja sen saaminen kestää myös poliisin lupapalvelussa kauan. Lisäksi sähköisen henkilökortin käyttö tunnistautumiseen vaatii tietokoneen ja lukulaitteen.

Huoltajien Omakanta-palvelun käyttäminen yli 10-vuotiaan lapsen puolesta edellyttää, että yhteisessä terveydenhuollon organisaatiossa on tehty tarvittavat muutostyöt potilastietojärjestelmään. Puolesta asioinnin edellyttämät lasten päätöskyky- ja kieltotietojen kirjaamista sekä tallentamista Kanta-palveluun koskevien järjestelmämuutosten toteutukset ja erityisesti käyttöönotot terveydenhuollossa ovat osittain vielä kesken, mikä rajoittaa huoltajien mahdollisuutta puolesta asiointiin. Valiokunta edellyttää, että järjestelmämuutosten toteuttamista ja käyttöönottoa kiirehdytetään.

Valiokunta painottaa, että jos alaikäisellä ei ole mahdollisuutta käyttää Omakantaa tai valtuuttaa toista henkilöä käyttämään sitä puolestaan, hän voi hakea paperisen todistuksen terveydenhuollosta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto seuraa koronapassia koskevan sääntelyn vaikutuksia lapsen oikeuksien toteutumiseen, mukaan lukien lasten mahdollisuuksiin osallistua harrastuksiin ja muuhun toimintaan.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### *Tapahtuma-alan rajoitusten taloudelliset kompensatiot*

Sivistysvaliokunta toteaa (s. 4), että yleisötilaisuuksien järjestämiselle voidaan tartuntatautilain 58 §:n nojalla määrätä voimakkaitakin rajoituksia ja jopa täyskieltoja ilman, että näistä seuraa velvoitetta kompensoida taloudellisia menetyksiä. 58 §:n mukaisille viranomaispäätöksille ei myöskään ole määritetty minkäänlaisia kriteerejä, joihin kieltopäätös pitää perustaa, toisin kuin muun elinkeinotoiminnan asiakastilojen sulkemisen mahdollistavassa 58 g §:ssä. Yleisötilaisuudet kieltävän viranomaispäätöksen voi tehdä kuukaudeksi kerrallaan, kun 58 g §:n mukaiset sulkemispäätökset voidaan tehdä maksimissaan kahdeksi viikoksi. Sivistysvaliokunta pitää tarpeellisenä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta arvioi mahdollisuutta lisätä yleisötilaisuudet ja tapahtumatilat 58 g §:ään. Sivistysvaliokunta korostaa, että tartuntatautilaissa tulee ammattimainen tapahtumaelinkeino tunnistaa kokonaisuudessaan ja huomioida yhdenvertaisesti muiden alojen kanssa, rajoituksista aiheutuvien menetysten kohtuullinen kompensatio mukaan lukien.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan sääntely, jolla yleisötilaisuudet voidaan kieltää, on jo säädetty tartuntatautilain 58 §:ssä, eikä ministeriön näkemyksen mukaan sitä päällekkäisenä enää tulisi ottaa 58 g §:ään. Kustannusten korvaamisesta säädetään työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluvassa yritysten määräaikaista kustannustuesta annetussa laissa (508/2020). Laki sisältää myös tapahtuma-alan tukia koskevia säännöksiä (5 b ja 5 e §).

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että valtioneuvoston on sivistysvaliokunnan lausunnossa esitettyjen huolien valossa arvioitava tarvetta muuttaa pikaisesti tartuntatautilain 58 g §:n sekä yritysten määräaikaista kustannustuesta annetun lain muodostamaa kokonaisuutta siten, että tapahtuma-alaa kohdellaan yhdenvertaisesti muiden alojen kanssa.

### **Ahvenanmaan itsehallinnon huomioon ottaminen**

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 29 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat ihmisten tarttuvia tauteja. Nyt ehdotettavien väliaikaisten säännösten pääasiallinen sisältö koskee tartuntataudin leviämisen estämistä.

Perustuslakivaliokunta on todennut ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittamista koskevista säännöksistä antamassaan lausunnossaan (PeVL 9/2021 vp, HE 32/2021 vp), että sääntely kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan, vaikka sillä onkin vaikutuksia myös sellaisiin seikkoihin, jotka itsehallintolain 18 §:n mukaan kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan (ks. esim. 18 §:n 13 ja 22 kohta). Valiokunta on samalla kiinnittänyt huomiota siihen, että itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan mukaan tehtävistä, jotka muun muassa ihmisten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle tai kunnille, huolehtii maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen. Lisäksi valiokunta on painottanut valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan tiiviin yhteistyön merkitystä.

Perustuslakivaliokunta on myös nyt käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä koskevassa lausunnossa (kappale 32) kiinnittänyt valtioneuvoston huomiota tarpeeseen huomioida Ahvenanmaan erityisasema annettaessa tartuntatautilain nojalla asetuksia ja valmisteltaessa lain soveltamista koskevia linjauksia (ks. myös PeVL 16/2021 vp, kappale 13).

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan lausuntoon ja toistaa aikaisemmat kantansa (StVM 27/2020 vp, s. 5 ja StVM 9/2021 vp, s. 13) siitä, että valtioneuvoston tulee lain täytäntöönpanossa ottaa Ahvenanmaan erityisasema huomioon asianmukaisella tavalla.

### Voimassaoloaika

Perustuslakivaliokunta on covid-19-epidemiaan liittyviä väliaikaisia säännöksiä arvioidessaan kiinnittänyt huomiota väliaikaisten perusoikeusrajoitusten voimassaoloaikaan. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että sääntely on myös ajallisesti rajattava välttämättömään. Perustuslakivaliokunta on lisäksi edellyttänyt voimassaoloajan lyhentämistä tavallisen lain säätämisyjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä tilanteessa, jossa valiokunta ei ole voinut vakuuttua sääntelyn välttämättömyydestä ehdotetun voimassaoloajan päättymiseen saakka (esim. PeVL 26/2021 vp).

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan (kappale 16) merkitystä on sillä, että sääntely on luonteeltaan mahdollistavaa ja edellyttää joko valtioneuvoston asetusta tai erillistä viranomaispäätöksentekoa, jotka on oikeudellisesti sidottu välttämättömyysvaatimukseen. Lausunnon mukaan ehdotettujen rajoitustoimien jatkamista ja muun sääntelyn voimassaoloa 30.6.2022 asti voidaan valiokunnan nykyisestä epidemiatilanteesta saaman selvityksen ja myös kevään 2022 tilannetta koskevien arvioiden valossa pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta välttämättömänä. Perustuslakivaliokunta kiinnitti erityistä huomiota siihen, että epidemiatilanteen muuttuessa on valtioneuvoston arvioitava uudelleen sääntelyn voimassaolon välttämättömyyttä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää perustuslakivaliokunnan tavoin sääntelyn voimassaolon jatkamista välttämättömänä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin, että erityisesti tapahtuma-alan kannalta olisi toivottavaa pidentää koronapassisäännösten voimassaoloa esimerkiksi elokuun 2022 loppuun. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan voimassaolon kestoa rajoittaa se, että EU:n koronatodistusta koskeva EU-asetus on tällä hetkellä voimassa 30.6.2022 saakka. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto pyrkii vaikuttamaan EU-asetuksen valmisteluun siten, että EU:n koronatodistuksen käytön jatkamista koskevat säännökset valmistellaan mahdollisimman nopeasti.

Saadun selvityksen mukaan parhaillaan on valmisteltavana hallituksen esitys, jolla koronatodistuksen edellyttäminen muutettaisiin itsenäiseksi rajoitustoimeksi ja jolla mahdollistettaisiin koronatodistuksen käyttö terveysturvallisuustoimenpiteenä myös toiminnoissa, joihin ei kohdistu rajoituksia. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että koronatodistuksen käytön laajentamismahdollisuudet selvitetään huolellisesti ja annetaan eduskunnalle tarvittavat ehdotukset säännösten muuttamiseksi.

## VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1. Lakiehdotus

**58 d §. Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.** Pykälän 1 momentista ehdotetaan korjattavaksi virheellinen viittaussäännös.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

**58 i §. EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö.** Ehdotetaan korjattavaksi pykälän 1 momentin kirjoitusvirhe sekä 5 momentin virheellinen viittaussäännös.

Korjataan hallituksen esityksen ruotsinkielisen lakiehdotuksen 58 i §:n 1 ja 2 momentit vastaamaan suomenkielistä lakiehdotusta.

**58 j §. Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja.** Pykälän mukaan todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukijaohjelmaa.

Perustuslakivaliokunta toteaa (kappale 30), että mikäli säännöksen on tarkoitettu sisältävän Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle osoitetun lakisääteisen tehtävän hyväksyä tai hylätä hakemuksesta muiden tahojen kehittämiä lukijaohjelmia, on säännöstä täsmennettävä olennaisesti. Säännöksestä tulee perustuslakivaliokunnan mukaan myös ilmetä edellytykset, joilla lukijaohjelma voidaan hyväksyä tai hylätä. Säännöksestä on syytä ilmetä myös hyväksynnän ajallinen ulottuvuus.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia täsmennetään siten, että toiminnanharjoittajan käyttämä lukijaohjelma voi olla Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama tai hyväksymä.

Uuteen 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisestä 1 ja 3 momentista lukijaohjelmalle säädetyt edellytykset kuitenkin siten, että siinä mainitaan lisäksi tietoturvallisuus.

Uudeksi 3 momentiksi siirretään 1 momentista säännös, jonka mukaan todistuksen voimassaolo voidaan tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa, jos sitä ei ole mahdollista teknisistä syistä lukijaohjelmalla tehdä. Säännökseen tehdään lisäksi 1 momentin muutosta vastaava Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävän täsmennystä koskeva muutos.

Pykälän 5 momentiksi ehdotetaan lisättäviksi säännökset Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymismenettelystä sekä hakijan velvollisuudesta päivittää lukijaohjelmaa. Lisäksi säännökseen ehdotetaan lisättäviksi hyväksymistä koskevaan päätöksentekoon liittyvät muutoksenhakua koskevat säännökset.

**58 l §. EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntäminen toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle.** Valiokunta ehdottaa pykälän 1 ja 2 momentin muuttamista perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta (kappale 28) siten, että kunnilla olisi velvollisuus myöntää EU:n digitaalisia koronarokotustodistuksia Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneen lisäksi myös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa rokotuksen saaneelle kunnan asukkaalle. Pykälän 1 momentin sääntelyä selkeytetään lisäksi siten, että siinä kohdennetaan sääntely nimenomaisesti kunnan asukkaaseen, jolla on todistus toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta. Lisäksi 1 momenttia selkeytetään viittaamalla koko EU-asetuksen nimen sijaan 16 g §:n 5 momenttiin, jossa sama asetus jo mainitaan.

Pykälän otsikkoa ehdotetaan edellä mainitun lisäyksen johdosta muutettavaksi.



## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Hallituksen esityksen ruotsinkielisestä lakiehdotuksesta puuttuu 58 l §, ja se tulee lisätä mietinnön ruotsinkieliseen lakiehdotukseen.

**58 m §. EU:n digitaaliseen koronatodistukseen rinnastuva todistus.** Edellä yleisperusteluis-  
sa ilmenevistä syistä valiokunta ehdottaa, että lakiin lisätään uusi väliaikainen pykälä, jonka 1  
momentissa säädetään siitä, että tartuntatautilain 16 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan mukaisilla  
todistuksilla Suomeen saapuva ulkomaalainen, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, voi käyttää  
mainittua todistusta 58 i §:n mukaisen EU:n digitaalisen koronatodistuksen asemesta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan pykälässä tarkoitettuja todistuksia ei  
koske velvoite lukea niitä sähköisellä lukijaohjelmalla.

**Voimaantulosäännös.** Laki tulee voimaan hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2022 alus-  
ta. Valiokunta ehdottaa kuitenkin, että valiokunnan lakiin lisättäväksi ehdottamaa 58 m §:ää so-  
velletaan mahdollisimman pian lain vahvistamisen jälkeen eli jo 23.12.2021 alkaen.

## VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 226/2021 vp sisältyvän  
2. lakiehdotuksen.*

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 226/2021 vp sisältyvän 1. la-  
kiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)*

*Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)*

### Valiokunnan muutosehdotukset

## 1.

## Laki

### tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti, ~~sellaisena kuin se on  
laissa 447/2021,~~ sekä

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

*lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a—16 g §, uusi 4 a luku, 58 a—58 m, 59 a—59 e §, 79 §:ään uusi 3 momentti, 87 a ja 89 a § seuraavasti:*

### 16 a §

#### *Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa*

Vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä ulkomaalaisella, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, on covid-19-taudin leviämisen estämiseksi oltava Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus:

1) vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta;

2) hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta; tai

3) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista.

Jos Suomen kansalaisella tai Suomessa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella on mukanaan todistus vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista, hänen ei tarvitse osallistua 16 b §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin. Jos hänellä on mukanaan todistus hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, hänen on osallistuttava 16 d §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin.

Kansanterveyslain 5 §:n mukaisesta kansanterveystyöstä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän, jonka alueella maahan saavutaan, tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen vastaa 1 momentissa sekä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen todistusten tarkastamisesta käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa harkitsemassaan epidemian torjunnan näkökulmasta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa covid-19-epidemian torjumiseksi. Kyseinen viranomainen voi sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoitettavaksi, jos se on tarpeen kunnan tai kuntayhtymän muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on Suomeen saavuttaessa pyynnöstä esitettävä kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle tai sen tehtävää hoitavalle henkilölle. Todistus voidaan tarkastaa myös digitaalisesti. Mainitun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamastaan paikasta todistuksen tarkastamiseksi. Poistumista koskeva kieltä saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

Ulkomaalaisen maahantulon epäämisestä säädetään henkilöiden liikkumisesta rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399, ulkomaalaisen käännättämisestä ulkomaalaislaissa (301/2004) ja kokonaisharkinnasta ulkomaalaislain 146 §:n 1 momentissa.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 16 b §

#### *Covid-19-testi Suomeen saavuttaessa*

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitettua covid-19-testiä.

Velvollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin ei kuitenkaan ole henkilöllä, jolla on Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus vähintään 14 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta ensimmäisestä covid-19-rokoteannoksesta.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamaltaan covid-19-testauspaikalta 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin osallistumisen varmistamiseksi. Poistumista koskeva kieltä saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

### 16 c §

#### *Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin*

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei kuitenkaan edellytetä:

1) henkilökohtaista koskemattomuutta nauttivilta ulkovaltojen edustustojen tai kansainvälisten valtioidenvälisten järjestöjen jäseniltä ja heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- tai virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;

2) kuljetus- tai logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävistä;

3) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;

4) lentoliikenteessä matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta;

5) Suomen ja Norjan rajalla toimivilta tulliviranomaisilta välttämättömissä virkatehtävissä.

### 16 d §

#### *Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen*

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista eikä hän ole saanut 16 b §:n mukaisesta covid-19-testistä positiivista testitulosta, hänen on osallistuttava covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia maahan

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

saapumisensa jälkeen. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitettun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitettut covid-19-testit.

Edellä 16 c §:ssä tarkoitettujen henkilöiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua 1 momentissa tarkoitettuun testiin.

### 16 e §

#### *Neuvontavervollisuus*

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään, 16 a §:n 3 momentissa tarkoitettun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen on annettava Suomeen saapuville neuvontaa terveysturvallisista toimintatavoista ja covid-19-testauksesta sekä vastattava tartuntatautilakia ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

### 16 f §

#### *Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus*

Edellä 16 a—16 d §:ssä säädettyä ei sovelleta saamelaisiin heidän harjoittaessaan elinkeinoaan ja kulttuuriaan saamelaisten kotiseutualueella.

### 16 g §

#### *Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus*

Saadusta covid-19-rokotussarjasta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi rokotetun henkilön nimi ja syntymäaika, annettu rokote, rokotuksen antopäivä, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä rokottajan allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus. Rokotussarjalla tarkoitetaan myyntiluvassa määriteltyä rokoteannosten lukumäärää tai aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin ja yhden hyväksyttävän covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää. Rokotussarja on hyväksyttävä, jos se on toteutettu rokotevalmisteilla, joille Euroopan komissio on myöntänyt ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista unionin lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 nojalla myyntiluvan tai jotka Maailman terveysjärjestö on hyväksynyt hätäkäyttölisälleen.

Covid-19-tartunnan osoittavan testin negatiivisesta tuloksesta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomainen tai muu kansallinen viranomainen.

Sairastetusta covid-19-taudista annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi henkilön nimi ja syntymäaika, sairastumisen ajankohta, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä lääkärin allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitettun todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Euroopan unionin digitaalisesta covid-19-todistuksesta säädetään kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/953.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan ja kuntayhtymän palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla on oikeus saada tieto henkilön esittämän todistuksen sisällöstä, käsitellä henkilön antamia 1—4 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja sekä tehdä 39 §:ssä tarkoitettuun tapauskohtaiseen rekisteriin merkintä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen mukanaolosta, jos käsittely on välttämätöntä 16 a—16 e §:ssä säädettyjen tehtävien vuoksi.

### 4 a luku

#### **Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi**

#### 43 a §

##### *Tietojärjestelmän toteuttaminen*

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos tarjoaa ja hyväksyy mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä koostuvan tietojärjestelmän koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi ja ylläpitää sitä. Mobiilisovellus on käyttäjälleen maksuton ja sen käyttö on vapaaehtoista.

Tietojen käyttö ja siirto mobiilisovelluksen ja taustajärjestelmän välillä edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin mobiilisovelluksella siirrettyjä tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa poistamalla sovelluksen käytöstä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos toimii tietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta rekisterinpitäjänä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos vastaa tietojärjestelmän toiminnasta sekä tietoturvallisuuden hyväksymisestä ja voi asettaa tietojärjestelmälle tarkempia toiminnallisia ja teknisiä vaatimuksia sekä tietoturva vaatimuksia.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava, että tietojärjestelmä on käytössä vain niin kauan kuin se on tarpeellista covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

#### 43 b §

##### *Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa*

Kansaneläkelaitos vastaa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun taustajärjestelmän ylläpidosta Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelemällä tavalla.

43 c §

*Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely*

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi ja sovellusta käyttävien sekä tartunnalle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja informoimiseksi sekä covid-19-epidemian seurannan ja tietojärjestelmän toiminnan arvioinnin kannalta tarpeellisiin tilastollisiin tarkoituksiin tässä luvussa säädetyllä tavalla. Henkilötietoja saa käyttää ainoastaan tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin, eikä niitä saa käyttää poliisitutkinnassa, esitutkinnassa, oikeudenkäynnissä tai muussa lainvalvontaan liittyvässä tarkoituksessa. Tietoja ei myöskään saa käyttää 60 §:n mukaisessa päätöksenteossa yksinomaisena perusteena eikä muussa covid-19-tartuntaa koskevaan hoitopäätökseen liittymättömässä julkisen vallan käytössä.

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan käsitellä seuraavia henkilötietoja:

- 1) käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;
- 2) käyttäjän kohtaamien toisten käyttäjien pseudonyymiset tunnisteet ja näihin kohtaamisiin liittyvät tarpeelliset tiedot niiden kestosta ja ajankohdasta sekä mobiililaitteen bluetooth-signaalin voimakkuudesta;
- 3) tartunnastaan ilmoittaneen käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;
- 4) käyttäjän saama tieto mahdollisesta altistumisestaan;
- 5) käyttäjän 43 e §:n 1 momentissa tarkoitetun yhteydenottopyynnön yhteydessä ilmoittamat nimi, puhelinnumero, kotikunta ja tarvittaessa tilapäinen asuinpaikka ja oiretiedot;
- 6) 43 i §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tieto tietojärjestelmän rajat ylittävään käyttöön liittyvistä maista.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot saadaan tallentaa käyttäjän mobiililaitteeseen. Taustajärjestelmään saadaan tallentaa mainitun momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot mahdollisesti tartunnalle altistuneiden mobiilisovelluksen käyttäjien tavoittamiseksi ja 5 kohdassa mainitut tiedot luovutettaviksi kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikölle sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 e §:n mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut tiedot on poistettava ja tuhottava 21 vuorokauden kuluessa niiden tallentamisesta. Tiedot on kuitenkin poistettava ja tuhottava viimeistään, kun tietojärjestelmä poistetaan 43 a §:n 5 momentin mukaisesti käytöstä.

43 d §

*Poikkeus 22 §:ssä säädetyistä ilmoitusvelvollisuuksista*

Poiketen siitä, mitä 22 §:ssä säädetään, tässä luvussa tarkoitettua mobiilisovelluksen käyttäjän ei tarvitse ilmoittaa tietojärjestelmän avulla saamiaan tietoja lääkärille.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 43 e §

#### *Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen*

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksiköille sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettut tarpeelliset tiedot, jotta terveydenhuollon toimintayksikkö voi ottaa yhteyttä mahdollisesti altistuneeseen hoidon tarpeen tai muiden covid-19-epidemian torjuntatyön kannalta tarpeellisten toimenpiteiden arvioimiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yhteydenottoa pyynnöstä ilmenevät tiedot mahdollisesta altistumisesta voidaan tallentaa kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikön perustamaan väliaikaiseen rekisteriin 1 momentissa tarkoitettua yhteydenottoa varten. Tieto on poistettava ja tuhottava rekisteristä viivytyksettä, kun se ei ole enää välttämätön tähän tarkoitukseen.

### 43 f §

#### *Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus*

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa ja seuraa Kansaneläkelaitosta 43 b §:ssä tarkoitettun tehtävän toimeenpanossa.

### 43 g §

#### *Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen*

Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tietojärjestelmän tietoturvallisuuden ennen sen käyttöönottoa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain (1406/2011) mukaisesti.

### 43 h §

#### *Valvonta*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia ja tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, jotka ovat merkityksellisiä valvonnan kannalta ja joissa säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta toteutettaessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksen toteuttamisesta.

Tarkastuksessa on esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista.

43 i §

*Tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely*

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä myös rajat ylittävään tietojen vaihtoon muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin kansallisten koronavirustaudille mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseen käytettyjen mobiilisovellusten ja niiden taustajärjestelmien välillä täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1765 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rajat ylittävästä tietojenvaihdosta kansallisten mobiililaitteissa käytettävien kontaktien jäljitys- ja varoitussovellusten välillä COVID-19-pandemian torjumiseksi tehdyn Komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1023, jäljempänä täytäntöönpanopäätös, 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 43 c §:n 2 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot täytäntöönpanopäätöksen 7 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetulle toisen EU:n jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin nimetyille kansalliselle viranomaiselle tai viralliselle elimelle koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi. Tiedot luovutetaan täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Henkilötietojen luovuttaminen 2 momentin mukaisesti edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan luovuttaa ja käyttää. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä.

58 a §

*Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi*

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetään, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä siitä, että asiakkailta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakaspaikkojen sijoittamiseen sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämisen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista.



## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 67 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitettua suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoiminta eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoiminta kyseisenä ajankohtana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

Ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi eivätkä ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamistoimenpiteet, hygieniaohteet, asiakaspaikkojen järjestely ja muut toimenpiteet ole riittäviä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tässä momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloa kello 18:n ja 5:n välisenä aikana ja anniskelua kello 17:n ja 9:n välisenä aikana koskevista rajoituksista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä kyseisiä rajoituksia on noudatettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakasmäärän rajoitus saa ravitsemisliikkeessä, jonka pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota alkoholijuomia, olla suurempi kuin 50 prosenttia ja muussa ravitsemisliikkeessä suurempi kuin 25 prosenttia ja 3 momentissa tarkoitettu rajoitus saa koskea aukioloaikaa ennen kello 23:a ja anniskeluaikaa ennen kello 22:ta vain, jos tartuntataudin leviämisen estäminen on valtakunnallisesti epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan vuoksi välttämätöntä ja alueella todetaan muuntuneen viruksen väestöleviämistä tai tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Edellä 2–4 momentin nojalla säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa toimintaansa ja sisä- ja ulkotilojensa käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista, ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- tai ilma-aluksessa eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä.

### 58 b §

#### *Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta*

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkoh-  
tia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräys-  
tä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.  
Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, alue-  
hallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi  
ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1  
momentissa tarkoitetun ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut rajoitus-  
ten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipy-  
mättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos  
58 a §:n 2—4 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueil-  
la tai säädetystä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtio-  
neuvoston asetuksen muuttamiseksi.

### 58 c §

#### *Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen  
sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistu-  
jille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä  
vastaa tiettyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-  
19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamis-  
ta ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan  
osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan  
tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen  
toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat  
riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia  
ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tässä pykälässä säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetty velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen, joissa matkustajat nousevat liikennevälineeseen tai poistuvat siitä, hallinnasta vastaavien toimijoiden on yhdessä liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen palveluiden tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirtymisessä ja sieltä poistumisessa. Tässä pykälässä säädettyjä velvollisuuksia ei sovelleta henkilöliikenteen liikennevälineiden matkustamiseen tarkoitettujen tilojen käyttöön. Henkilöliikennettä koskevista toimenpiteistä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi säädetään 58 e §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös asemien, terminaalien ja muiden näihin rinnastettavien tilojen hallinnasta vastaaville ja 58 e §:ssä tarkoitetuille liikenteen palveluntarjoajille tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien yksityiskohdista liikenteen asemilla, terminaaleissa ja muissa näitä vastaavissa sisätiloissa sekä 6 momentissa säädetystä matkustajien ohjaamisesta.

### 58 d §

#### *Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyttyä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttama tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättö-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

miä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryypäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua ravitsemistoiminnan harjoittajia;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 e §

### *Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua kuljetuspalvelun tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumisaika on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

- 1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitettua tilaa ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamis-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

ta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja

2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

### 58 f §

#### *Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettua kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentissa tarkoitettua tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvosuojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Edellä 58 e §:ssä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä määrätyn mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimassaoloon eivät enää täyty.

### 58 g §

#### *Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämättöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämiseksi erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

1) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella; ja

2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitettun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2—6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

3) tanssipaidat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhelämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitetuista toiminnasta ja tiloista.

### 58 h §

#### *Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*

Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Edellä 58 c §:n 6 momentissa tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan tahon ja kuljetus- tai liikennepalvelun palveluntarjoajan on yhteistyössä laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten ne toteuttavat mainitussa momentissa tarkoitettut velvoitteet. Palveluntarjoajan on liitettävä suunnitelma osaksi liikenteen palveluista annetun lain 18, 58, 66 tai 129 §:n tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön nojalla laatimaansa suunnitelmaa.

Tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettua suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

### 58 i §

#### *EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö*

EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen **laboratoriovarmistetun** covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädettyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoitta-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

mista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
- 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 2 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätty sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetty velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittäväällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

### 58 j §

#### *Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja*

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdis-



## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

tuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen **toteuttamaa tai** hyväksymää lukijaohjelmaa, ~~joka näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Jos todistuksen tarkastaminen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.~~

Lukijaohjelma saa näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle vain todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Lukijaohjelmiston on oltava tietoturvallinen siten, ettei todistuksen tietoja ole lukijaohjelmalla mahdollista rekisteröidä tai tallentaa, eikä käsitellä todistusta muussa käyttötarkoituksessa. (Uusi 2 mom.)

Jos todistuksen tarkastaminen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamalla tai sen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa. (Uusi 3 mom.)

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvailta, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.

~~Todistuksen tietoja ei saa rekisteröidä tai tallentaa tai käsitellä muussa käyttötarkoituksessa.~~

Lukijaohjelman hyväksyntää tulee hakea kirjallisesti Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee hyväksyä lukijaohjelma, jos se täyttää 2 momentissa asetetut vaatimukset. Hakijan tulee hakemuksellaan sitoutua siihen, että lukijaohjelmaan päivitetään kulloinkin voimassa olevien EU:n digitaalisen koronatodistusten kanssa yhteentoimivien todistusten tietosisällöt ilman aiheutonta viivytystä. Hyväksymisestä tulee antaa kirjallinen todistus. Todistus on voimassa toistaiseksi. Mikäli lukijaohjelma ei täytä 2 momentissa asetettavia vaatimuksia hakemus tulee hylätä. Päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Päätös voidaan panna täytäntöön heti, jollei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. (Uusi 5 mom.)

### 58 k §

#### *Koronatestin järjestäminen koronatodistuksen saamiseksi*

Kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitetun koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 58 l §

*EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntäminen toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle*

Kunnan on myönnettävä kansanterveystilain 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle, jolla on todistus toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta, tämän pyynnöstä 16 g §:n 5 momentissa mainitun asetuksen 2021/953 artiklassa 5 artiklassa tarkoitettu EU:n digitaalinen koronarokotustodistus, jos mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät ja rokotus on toteutettu 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetulla roko-tevalmisteilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitettulla saame-laisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä koskeva asia on käsiteltävä viivytystä.

Kun 1 momentissa tarkoitettu EU:n digitaalinen koronarokotustodistus myönnetään hakemuk-sen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

### 58 m § (Uusi)

*EU:n digitaaliseen koronatodistukseen rinnastuva todistus*

Ulkomaalainen, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, voi käyttää maahan saapuessaan muka-naan ollutta 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua 16 g §:n mukaista covid-19-tautia koskevaa luotettavaa todistusta EU:n digitaalisen koronatodistuksen asemesta.

Mitä 58 j §:ssä säädetään todistuksen tarkastamisesta sähköisellä lukijaohjelmalla, ei koske 1 momentissa tarkoitetun todistuksen tarkastamista.

### 59 a §

#### *Valvonta*

Aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitus-ten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta valvovat 58 c §:n 6 momentissa, 58 e ja 58 f §:ssä sekä 58 h §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä valvoes-saan tämän lain noudattamista.

Poliisi valvoo 58 ja 58 d §:n nojalla annettujen päätösten sekä 58 c 2 momentissa asetettujen velvoitteiden noudattamista yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen sekä yleisö- ja ihmismäärää ja etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten osalta.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 59 b §

#### *Tarkastukset*

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto saavat tarkastaa 59 a §:n nojalla valvomansa toimijan tämän lain mukaisen toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat.

Tarkastaja on päästettävä niihin toimipaikan tiloihin, joita velvollisuudet tai rajoitukset koskevat. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää tarkastuksessa ulkopuolista asiantuntijaa liikenteen palveluista annetun lain 196 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla.

Kunnan terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n ja elintarvikelain 32 §:n nojalla toimivaltaiset viranomaiset saavat mainittujen lakien nojalla tekemiensä tarkastusten yhteydessä tarkastaa tämän lain mukaisten velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamisen. Näiden viranomaisten oikeudesta asettaa määräyksiä ja pakkokeinoja säädetään 59 d §:n 1 ja 2 momentissa.

Edellä 4 momentissa tarkoitettut viranomaiset sekä 59 d §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen saavat suorittaa tarkastuksen myös aluehallintoviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä.

### 59 c §

#### *Määräykset ja pakkokeinot*

Jos 58 c §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen niiden korjaamisesta. Jos 58 c §:n 6 momentissa tai 58 e §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, määräyksen niiden korjaamiseksi voi antaa kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto.

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n nojalla tehdyn päätöksen tai 58 i §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi. Aluehallintovirasto ja kunta voivat tämän lain mukaisen valvonnan suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä määrätä toiminnanharjoittajan tarkastamaan asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilön henkilöllisyyden ja EU:n digitaalisen koronatodistuksen voimassaolon, jos tarkastusta suoritettaessa herää epäily, ettei EU:n digitaalista koronatodistusta ole asiakkailta ja osallistujilta tarkastettu, eikä asetettuja velvoitteita ja rajoituksia ole noudatettu.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräystä annettaessa on asetettava puutteen tai epäkohdan ja toiminnan, jota määräys koskee, luonteeseen nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuudessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, kunta, aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat määrätä kyseisen toiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja kyseisen tilan pidettäväksi suljettuna asiakkailta tai muilta valvottuun toimintaan osallistuvilta enintään kuukauden ajan, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jos 58 d tai 58 f §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä koskevia 2 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvollisuuksia on rikottu olennaisesti, päätöksen tehnyt viranomais voi antaa vastaavan määräyksen, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tässä momentissa tarkoitettua määräystä ei saa kohdistaa tiloihin, joita käytetään uskonnonharjoittamiseen.

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat asettaa 1—4 momentin nojalla annetun päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990).

Jos kunta, aluehallintovirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto saa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa toisen viranomaisen 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla asettaman velvollisuuden tai rajoituksen merkittävän rikkomisen, sen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta velvollisuuden tai rajoituksen asettaneelle viranomaiselle. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnalle, jos se saa muun lain nojalla suorittamansa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa, että sen valvoman toiminnan yhteydessä rikotaan merkittävästi 58 c §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tai rajoituksia sekä ilmoitettava päätöksen tehneelle kunnalle tai aluehallintovirastolle 58 tai 58 d §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai rajoituksen merkittävästä rikkomisesta.

Jos 58 §:n nojalla tehtyä yleisötilaisuuksia tai yleisiä kokouksia koskevaa päätöstä ei noudateta, poliisilla on oikeus estää, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus tai yleinen kokous. Poliisimiehellä on myös oikeus määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos yleisötilaisuus tai yleinen kokous on mainitun pykälän nojalla tehdyn päätöksen vastainen. Jollei hajaantumis- tai siirtymismääräystä noudateta, poliisimiehellä on oikeus hajottaa väkijoukko voimakeinoin sekä ottaa niskoitteleva henkilö kiinni. Poliisin tulee mahdollisuuksien mukaan rajata toimenpiteensä koskemaan vain niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu.

Poliisimiehen oikeudesta hajottaa väkijoukko, jos 7 momentissa tarkoitettu yleisötilaisuus tai yleinen kokous vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle, säädetään poliisilain (872/2011) 2 luvun 9 §:ssä.

Aluehallintovirastolla, kunnalla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 59 b §:ssä tarkoitettun tarkastuksen toimeenpanemiseksi, 59 c §:n 4 momentissa tarkoitettun toiminnan keskeyttämiseksi ja 58 g §:ssä tarkoitettun tilan sulkemiseksi.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 59 d §

#### *Toimivaltainen viranomainen kunnassa*

Kunnan 59 a §:n mukaisesta valvonnasta vastaa sekä 59 b ja 59 c §:n mukaisia toimivaltuuksia käyttää kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin, jollei kunta kuntalain (410/2015) nojalla toisin päättä.

Kunnanvaltuusto voi antaa 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle oikeuden siirtää 59 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisen toimivallan edelleen kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, muulle kunnan viranhaltijalle, kunnan toimielimelle tai kunnan toimielimen jaostolle. Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että tällainen toimivalta annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitettun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan 59 a—59 d §:n nojalla valvontaan osallistuvat viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä antaa valvonnan toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot muille kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaisille sekä muiden kuntien ja kuntayhtymien tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaiselle.

### 59 e §

#### *Oikeus saada tietoja*

Aluehallintovirastolla, kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuvilla viranomaisilla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 59 a—59 d §:n mukaisen valvonnan toteuttamiseksi välttämättömät tiedot siltä, johon kohdistuu 58 c, 58 e tai 58 i §:ssä säädetty velvoite sekä siltä, johon on kohdistettu 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla päätös. Tiedot on annettava viivytyksettä ja maksutta.

### 79 §

#### *Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin*

---

Valtio vastaa kunnille ja kuntayhtymille 16 a, 16 b, 16 d ja 16 e §:stä aiheutuvista kustannuksista.

### 87 a §

#### *Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus*

Täysi-ikäinen, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 16 b §:n 1 momentissa tai 16 d §:n 1 momentissa tarkoitettun velvollisuuden osallistua covid-19-testiin, on tuomitava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta sakkoon.

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

### 89 a §

#### *Virka-apu covid-19-tautia koskevien toimenpiteiden yhteydessä*

Sen lisäksi, mitä 89 §:ssä säädetään, poliisilla on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus:

1) antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi;

2) pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä 16 a ja 16 b §:ssä säädettyjen toimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi.

Rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi.

### 91 §

#### *Päätösten täytäntöönpano*

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60—67 ja 69—71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022. Sen 58 m §:ää sovelletaan kuitenkin jo 23 päivästä joulukuuta 2021.

## 2.

## Laki

### **liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin ( ) väliaikaisesti uusi 179 a § seuraavasti:

### 179 a §

#### *Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana*

Poiketen siitä, mitä 179 §:n 2 momentissa säädetään, henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on covid-19-epidemian aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamises-

## Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp

ta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan yhtiölle.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

---

### **Valiokunnan lausumaehdotus**

*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee kiireellisesti ja antaa eduskunnalle hallituksen esityksen säännöksi, joiden nojalla maahantulon yhteydessä myönnetään koronapassiin rinnastuva todistus tartuntatautilain 16 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan mukaisilla todistuksilla Suomeen saapuville.*

Helsingissä 14.12.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mia Laiho kok  
jäsen Kim Berg sd  
jäsen Arja Juvonen ps  
jäsen Pia Kauma kok  
jäsen Noora Koponen vihr (osittain)  
jäsen Terhi Koulumies kok  
jäsen Merja Kyllönen vas  
jäsen Aki Lindén sd  
jäsen Ilmari Nurminen sd  
jäsen Veronica Rehn-Kivi r  
jäsen Heidi Viljanen sd  
jäsen Sofia Virta vihr  
varajäsen Petri Honkonen kesk (osittain)  
varajäsen Petri Huru ps

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen  
valiokuntaneuvos Päivi Salo  
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

**Vastalause**

**Perustelut**

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että muuttuneen tautitilanteen ja erityisesti omikron-virusmuunnoksen leviämisen johdosta käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on EU-koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevan sääntelyn osalta huonosti perusteltavissa.

Erityisesti EU-koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevaan sääntelyyn liittyy myös lukuisia perusoikeuksiin ja käytännön toteutukseen liittyviä ongelmia. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että esitykseen liittyy kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta epäselviä kysymyksiä ja koronapassin käyttö voi pahimmillaan luoda vääränlaista turvallisuuden tunnetta, koska myös rokotteen saanut voi tartuttaa tai saada tartunnan. Lisäksi henkilöt, jotka eivät terveydentilansa vuoksi ole voineet ottaa rokotetta, ovat vaarassa joutua terveydentilansa perusteella eriarvoiseen asemaan.

THL:n mukaan rokotteiden suojateho voi olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi, mutta rokotteet kuitenkin suojaavat rokotettua henkilöä tehokkaasti erityisesti koronavirustaudin vakavilta muodoilta. Tästä syystä olisi perusteltua lisätä antigeenipikatestien käyttöä ns. koronapassin käytön sijasta tai vaihtoehtona tilanteissa, joissa on erityisen tarpeellista varmistaa, ettei henkilöllä ole akuuttia koronatartuntaa. Antigeenipikatestin tulos on saatavissa noin 15 minuutin kuluessa testin tekemisestä, ja testitulos mahdollistaa akuutin koronatartunnan toteamisen, kun esitetys sääntelyssä jopa 72 tuntia aikaisemmin saatu negatiivinen koronatestitulokseksi ei tarkoita sitä, etteikö henkilö ole voinut saada tartuntaa testituloksen saamisen jälkeisen kolmen vuorokauden aikana.

*Toisen testin vaatimus*

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuotiin jo toistamiseen esiin, että Suomeen saapumisen jälkeen tietyissä tilanteissa edellytetty 16 d §:n mukainen toinen testi 72—120 tuntia maahantulosta ei ole enää nykyisessä epidemiatilanteessa välttämätön eikä johda resurssien järkevään käyttöön. THL on esittänyt, että sen tekemiä, jo vanhentuneita laskelmia on käytetty virheellisesti esityksen perusteluina. Lisäksi THL on tuonut esiin, että jos halutaan saada aikaan todellista vaikuttavuutta maahan tulevien tartuntojen vähentämiseksi, resurssit tulisi suunnata siihen, että maahan tulevien pitkäaikaisten vierastyöläisten ja komennusmiesten työnantajia tai toimipaikkoja edellytetään järjestämään testaus ja negatiivinen tulos Suomessa. Tämä toimisi edellytyksenä töiden aloittamiselle rokotustodistuksista tai ennakkotestauksista riippumatta. Tällä yksinkertaisella keinolla voitaisiin ennaltaehkäistä suurin osa niistä työmaaepidemioista, joita eri puolilla Suomea on suurilla kansainvälisillä työpaikoilla koettu. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä yhtyy THL:n näkemykseen ja katsoo, ettei toisen testin vaatimukselle ole perusteltua tarvetta ja pykälä tulee poistaa.



**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

*Sääntelyn puutteellisuus ja vaikutus perusoikeuksiin*

Kun muualla Euroopassa koronapassin käyttöönoton ilmeisenä tarkoituksena on ollut palveluiden avaaminen rokotetuille ja taudin sairastaneille aikaisemmin kuin se muuten olisi ollut mahdollista, Suomessa sääntelyn myöhäinen käyttöönotto herättää kysymyksen siitä, onko sääntelyn tosiasiallinen tavoite painostaa kansalaisia rokotteiden ottamiseen sulkemalla sellaiset henkilöt, jotka eivät ole saaneet täyttää rokotesarjaa, erilaisten palveluiden ulkopuolelle. Vakavan koronavirustaudin riski koskee keskeisesti sellaisia henkilöitä, joita ei ole rokotettu lainkaan. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä ymmärtää tavoitteen nostaa rokotekattavuutta, mutta pitää erittäin kyseenalaisena toimintamallia, jossa koronapassin kansallista käyttöä laajentamalla tosiasiallisesti pyritään pakkorokotuksiin rajaamalla rokottamattomat henkilöt yhteiskunnan palveluiden ulkopuolelle.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kiinnittää huomiota siihen, ettei muun muassa käsiteltävänä olevan esityksen 58 k §:ssä mainittuja lääketieteellisiä syitä, jotka estävät koronarokotteen ottamisen, ole määritelty sen enempää hallituksen esityksessä kuin myöskään aikaisemmassa valiokunnan mietinnössä (StVM 25/2021 vp), johon esityksessä viitataan. Lain soveltamisen, perusoikeuksien toteutumisen ja henkilöiden oikeusturvan kannalta olisi tärkeää määritellä, missä tilanteissa esityksen mukainen lääketieteellinen syy on olemassa. THL:n aiemmin antamassa selvityksessä oli määriteltynä vain kolme sairaustyyppiä, eivätkä esimerkiksi veren hyytymishäiriöt olleet listattuina, vaikka moni hyytymishäiriöstä kärsivä on jättänyt rokotuksen ottamatta, kun lääkäri on suositellut rokotuksesta pidättäytymistä. Vastaavasti on myös henkilöitä, jotka ovat saaneet ensimmäisestä rokotuksesta vakavia oireita ja lääkäri on sivuvaikutusten takia suositellut heitä olemaan ottamatta toista rokotetta. On kohtuutonta, mikäli perussairaudet ja lääkärin suositusten noudattaminen asettavat henkilön tahtomattaan epäedulliseen tilanteeseen, jossa hän ei voi ottaa rokotusta, mutta ei voi myöskään käyttää yhteiskunnan palveluita käymättä useita kertoja kuukaudessa omalla kustannuksellaan koronatestissä saadakseen koronapassin saamisen edellytyksenä todistuksen negatiivisesta testituloksesta.

Koronapassin käyttöön liittyvä sääntely on ongelmallinen myös sellaisten henkilöiden kannalta, jotka eivät pääse Kanta-palveluun ja pysty tulostamaan itselleen todistusta sieltä. Palvelun oma-toiminen käyttö vaatii joka tapauksessa vahvaa tunnistautumista joko verkkopankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella sekä joko tietokoneen ja tulostimen tai älypuhelimien omistamista todistuksen esittämiseksi. Läheskään kaikilla kansalaisilla ei tätä mahdollisuutta ole käytössään. Ulkomaalaiset, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta, eivät myöskään pysty käyttämään Kanta-palvelua. Mikäli ihmisryhmille, jotka eivät pysty tulostamaan koronatodistuksia itse tai esittämään niitä älypuhelimesta, joudutaan tulostamaan koronatodistukset julkisessa terveydenhuollossa, tämä ruuhkauttaa terveydenhuoltoa entisestään ja tuhlaa yhteiskunnan resursseja. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on ongelmallista, että erityisesti syrjäseuduilla asuville koronatodistusta tarvitseville voi aiheutua merkittäviäkin kustannuksia matkakustannusten sekä esimerkiksi menetetyn työajan muodossa, mikäli he tarvitsevat jatkuvasti tulostuspalvelua todistuksen saadakseen. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä huomauttaa, että kuvaillut ongelmat olisivat vältettävissä, mikäli koronapassijärjestelmän sijasta tai rinnalla olisi mahdollista käyttää antigeenipikatestiä, joka mahdollistaisi palveluiden terveysturvallisen käytön.

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

*Lopuksi*

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää ongelmallisena tilannetta, jossa hallitus tuo eduskunnalle kerta toisensa jälkeen esityksiä, jotka on valmisteltu kiireessä ja puutteellisesti ja jotka ovat keskeisiltä osiltaan THL:n esittämien asiantuntija-arvioiden vastaisia. Sosiaali- ja terveysministeriön kannat ministeriön valiokunnalle toimittamissa vastineissa ovat poikenneet merkittävästi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen esittämistä asiantuntija-arvioista, ja 16 d §:n mukaisen toisen testin vaatimuksen osalta THL on jo toistamiseen todennut, että sen esittämiä vanhentuneita laskelmia on käytetty perusteluina, vaikka ne eivät enää päde. Epidemian hoidon pitäisi ensisijaisesti pohjautua parhaaseen ja ajanmukaiseen asiantuntijatietoon.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä korostaa, että esitettyjen toimenpiteiden yritysvaikutuksia ja yleisemminkin taloudellisia vaikutuksia tulisi arvioida merkittävästi tähänastista huolellisemmin sekä erityisesti yksilönvapauksiin liittyvät perusoikeudet huomioida asianmukaisesti. Hallituksen ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön tulisi antaa merkittävästi tähänastista enemmän painoarvoa perustuslakivaliokunnan ilmaisemille näkemyksille ja pyrkiä noudattamaan näitä näkemyksiä sen sijaan, että perustuslailliset näkemykset jätetään kerta toisensa jälkeen huomiotta tai niitä tulkitaan tarkoituksellisesti väärin siten, että perustuslakivaliokunnan ilmaisema tavoite-tila vesittyy.

Edellä mainituin perustein perussuomalaisten valiokuntaryhmä esittää, että 16 d §:n toisen testin sääntelystä tulee luopua ja EU-koronatodistuksen kansallisen käytön vaihtoehtona mahdollistaa antigeenipikatestin käyttäminen. Rajoitustoimista tulisi luopua heti, kun THL toteaa niiden olevan tarpeettomia, eikä väliaikaisten ja puutteellisesti valmisteltujen pykäliden voimassaoloa jatkaa kerta toisensa jälkeen. Mikäli väliaikaisesti voimassa olevien pykäliden kaltaista sääntelyä tarvitaan vielä 30.6.2022 jälkeen, hallituksen on tähän mennessä valmisteltava vastaavat, ei-väliaikaiset pykälät ja ryhdyttävä valmistelutyöhön tuodakseen tartuntatautilain uudistuksen eduskunnalle viipymättä.

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,*

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna, (Vastalauseen muutosehdotukset)*

*että hyväksytään kolme lausumaa.(Vastalauseen lausumaehdotukset)*

Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp  
Vastalause /ps

*Vastalauseen muutosehdotukset*

1.

**Laki**

**tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti, sekä  
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a—16 f §, uusi 4 a luku, 58 a—58 m, 59 a—59 e §,  
79 §:ään uusi 3 momentti, 87 a ja 89 a § seuraavasti:

16 a §

*Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa*

(1 mom. kuten StVM)

Jos Suomen kansalaisella tai Suomessa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella on mukanaan todistus vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista, hänen ei tarvitse osallistua 16 b §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin. ~~Jos hänellä on mukanaan todistus hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, hänen on osallistuttava 16 d §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin.~~

(3—5 mom. kuten StVM)

16 b ja 16 c §

(Kuten StVM)

~~16 d §~~

*Covid-19 testi maahan saapumisen jälkeen*

~~Jos Suomeen saapuneella vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista eikä hän ole saanut 16 b §:n mukaisesta covid-19-testistä positiivista testitulosta, hänen on osallistuttava covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia maahan saapumisensa jälkeen. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitettun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.~~

~~Edellä 16 c §:ssä tarkoitettujen henkilöiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua 1 momentissa tarkoitettuun testiin.~~

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

16 d §

*Neuvontavelvollisuus*

(Kuten StVM)

16 e §

*Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus*

(Kuten StVM)

16 f §

*Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus*

(Kuten StVM)

4 a luku

**Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi**

43 a—43 i §

(Kuten StVM)

58 a—58 h §

(Kuten StVM)

58 i §

*EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö*

(1 mom. kuten StVM)

Vaihtoehtona EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansalliselle käytölle toiminnanharjoittajan tulee mahdollistaa järjestely, jossa henkilö voi koronatodistuksen esittämisen sijasta osoittaa CE-merkinnällä varustetulla, kuluttajakäyttöön tarkoitettulla antigeenipikatestillä, ettei hänellä ole koronavirustartuntaa. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa antigeenipikatestin tuloksen perusteella toimintaan osallistuvista henkilöistä. Kirjatut tiedot on säilytettävä toimintaan osallistumisen ajan ja hävitettävä toimintaan osallistumista seuraavan vuorokauden loppuun mennessä.

(Uusi 2 mom.)

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen tai 2 momentissa tarkoitetun antigeenipikatestin tuloksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädettyt asiak-

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

kaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua todistuksen **tai 2 momentissa tarkoitettua antigeenipikatestin tuloksen** esittämistä saa **3** momentissa tarkoitettulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
- 5) tanssipaidat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitettua todistuksen **tai 2 momentissa tarkoitettua antigeenipikatestin tuloksen** esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana **3** momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätty sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetty velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitettua todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen **tai 2 momentissa tarkoitettua antigeenipikatestin tuloksen** esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

58 j—58 m, 59 a ja 59 b §

(Kuten StVM)

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

59 c §

*Määräykset ja pakkokeinot*

(1 mom. kuten StVM)

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n nojalla tehdyn päätöksen tai 58 i §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi. Aluehallintovirasto ja kunta voivat tämän lain mukaisen valvonnan suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä määrätä toiminnanharjoittajan tarkastamaan asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilön henkilöllisyyden ja EU:n digitaalisen koronatodistuksen **tai 58 i §:n 2 momentissa tarkoitetun antigeenipikatestituloksen** voimassaolon, jos tarkastusta suoritettaessa herää epäily, ettei EU:n digitaalista koronatodistusta **tai 58 i §:n 2 momentissa tarkoitettua antigeenipikatestitulosta** ole asiakkailta ja osallistujilta tarkastettu, eikä asetettuja velvoitteita ja rajoituksia ole noudatettu.

(3—9 mom. kuten StVM)

59 d, 59 e ja 79 §

(Kuten StVM)

87 a §

*Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus*

Täysi-ikäinen, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 16 b §:n 1 momentissa ~~tai 16 d §:n 1 momentissa~~ tarkoitetun velvollisuuden osallistua covid-19-testiin, on tuomitettava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta* sakkoon.

89 a ja 91 §

(Kuten StVM)

(Voimaantulosäännös kuten StVM)

***Vastalauseen lausumaehdotukset***

*1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan antigeenipikatestien laajamittainen saatavuus ja käyttö akuuttien ja oireettomien koronavirus-tartuntojen toteamiseksi.*

**Valiokunnan mietintö StVM 36/2021 vp**  
**Vastalause /ps**

*2. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee Suomen eri alueille soveltuvan, yhtenäisen ja matkustajia velvoittavan ennakollisen sähköisen maahantuloilmoituksen lisäämään tehokkuutta ja vaikuttavuutta rajojen terveysturvallisuudessa ja viimeistään velvoittavan ennakollisen sähköisen maahantuloilmoituksen käyttöönoton yhteydessä ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin toista testiä koskevan 16 d §:n kumoamiseksi.*

*3. Eduskunta edellyttää, että lain vaikutuksia kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumiseen seurataan tarkasti.*

Helsingissä 14.12.2021

Arja Juvonen ps  
Petri Huru ps